

✦ TORSTEN SVENDSEN (L)
Certificeret Dansk *BOLIG*advokat
BRIAN HEBEL ANDERSEN (H)
✦ LOTTE HEBEL ANDERSEN (H)
Certificeret Dansk *BOLIG*advokat
STEN CORFIX JENSEN (H)
ANNE FRIIS REFSGAARD
MORTEN J.K. GROOT

Energiklagenævnet
Toldboden 2
8800 Viborg

enk@naevneneshus.dk

14. juni 2020
J.nr. 31144-24

Sekretær: Marianne Lund
Direkte tlf. 57 66 03 41
ml@advokatfirmaet-svensden.dk

Klage over Energistyrelsens godkendelse af forundersøgelsesrapport (VVM-redegørelse) vedrørende etablering af el-produktionsanlæg på havet ved Jammerland Bugt

Energistyrelsen godkendte den 22. maj 2020 i henhold til VE-lovens § 24, stk. 1 VVM-redegørelse, bestående af miljøkonsekvensrapporten for Jammerland Bugt Kystnær Havmøllepark af 12. november 2018 med tilhørende bilag. Energistyrelsens j.nr. 2019-2069.

Som advokat for Støtteforeningen ”Beskyt Jammerland Bugt” påklager jeg herved Energistyrelsens godkendelse til Energiklagenævnet, jfr. VE-lovens § 66.

Af vedtægter for Støtteforeningen ”Beskyt Jammerland Bugt”, § 2 fremgår følgende:

”Foreningen er en miljøorganisation med det formål at beskytte naturværdierne i Jammerland Bugt, herunder specielt at friholde Jammerland Bugt for havvindmøller”.

Støtteforeningen ”Beskyt Jammerland Bugt” er således klageberettiget, jfr. VE-lovens § 67, stk. 2. Vedtægter for foreningen vedhæftes (bilag 1) til dokumentation for opfyldelse af kravene i VE-lovens § 67, stk. 2, jfr. § 67, stk. 3.

Støtteforeningen ”Beskyt Jammerland Bugt” indgav i forbindelse med offentlig høring Indsigelse mod VVM-rapport og tilhørende bilagsmateriale af 26. februar 2019. Indsigelsen vedhæftes som bilag 2 og kan downloades på www.jammerlandbugt.dk. Høringsnotater og hvidbøger tager kun i meget begrænset omfang stilling til de anførte indsigelser. Derfor henvises i

nærværende klage i sin helhed til Indsigelsen af 26. februar 2019 (bilag 2). Det fremgår heraf, at VVM-redegørelsen skal afvises, hvilket ligeledes er påstanden i nærværende klage.

Nedenfor følger en ”opdatering” vedrørende forhold og fakta indtruffet efter den 26. februar 2019.

Vedrørende den visuelle belastning

Energistyrelsen har kontinuerligt og dokumenterbart siden april 2011 misforstået gældende regler vedrørende visuelle forhold. Der henvises til Indsigelse mod VVM-rapport og tilhørende bilagsmateriale af 26. februar 2019 (bilag 2), bilag 9, side 136-137.

Energistyrelsens Høringsnotat – Jammerland Bugt Havvindmøllepark (myndigheder) af 25. oktober 2019 (bilag 3) side 5 angiver følgende:

*”**Kalundborg Kommune** bemærker, at kommunalbestyrelsen er imod projektet, og er kritiske over for rapportens materiale vedr. visuelle påvirkning af projektet. Der er bekymring for de visuelle påvirkninger, herunder påvirkningen af den rekreative herlighedsværdi af kyststrækningen i Jammerland Bugt. Kommunen er desuden bekymret for projektets påvirkning af hhv. turisme og erhvervslivet udviklingsmuligheder i de kystnære områder.*

Kalundborg Kommune anfører desuden et alternativt forslag linjeføring af kabler på land.

Energistyrelsens bemærkninger:

Projektets visuelle påvirkning af landskabet, herunder især de kystnære områder, er i VVM-redegørelsen vurderet til at være op til ”meget stor”. Energistyrelsen har vurderet, om den visuelle påvirkning af projektet er så voldsom og usædvanlig, at den kan karakteriseres som uacceptabel og give anledning til at afvise projektet. Energistyrelsen har bl.a. på baggrund af visualiseringsmaterialet i VVM-rapporten vurderet, at den visuelle påvirkning af projektet (240 MW, 34-60 møller, min. afstand til kysten på 6 km), er inden for et acceptabelt niveau og at der er derfor ikke ud fra det foreliggende materiale er grundlag for at afvise projektet af hensyn til de visuelle påvirkninger.

Til brug for denne vurdering har der bl.a. været lagt til grund, at der i 2012 blev gennemført en screening af områder for op til 200 MW havvindmølleparker ud til 20 km fra kysten ([link til screeningsrapport](#)). Screeningen tog bl.a. højde for konkurrerende hensyn, herunder de visuelle påvirkninger af landskaberne. Der blev i den forbindelse peget på 15 potentielle områder, herunder området i Jammerland Bugt. Resultatet af denne screening (screeningsrapporten) og en tilhørende visualiseringsrapport blev dengang forelagt energiforligskredsen og der var i den forbindelse en politisk accept af, at der kunne opstilles op til 200 m høje havvindmøller indtil 4 km fra kysten.

Desuden skal det bemærkes, at den politisk vedtagne åben dør-ordning for havvindmøller, netop giver mulighed for, at der etableres havvindmøller tæt på kysten og der er i den tilhørende lovgivning ikke klare retningslinjer for, hvornår de visuelle påvirkninger fra et kystnært projekt kan karakteriseres som uacceptable”.

Ovennævnte indeholder 2 åbenbare fejl.

For det første kan det politiske Energiforlig 2012 og ”den politisk vedtagne åben dør-ordning for havvindmøller” ikke tilsidesætte overholdelse af lovebekendtgørelse 2018-10-25 nr. 1225 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) som gennemfører gældende EU-direktiver. Af Energistyrelsens begrundelse følger reelt, at der ikke tages hensyn til visuelle forhold, og at behandling af visuelle forhold i VVM-redegørelse samt ved høring af myndigheder og offentlighed er uden betydning og indhold. Denne konklusion når man (fejlagtigt) frem til, fordi åben dør-ordningen blev besluttet i 2012. Det gøres gældende, at alle godkendelsesprocedurer og regler herfor skal overholdes også for havvindmølleparker, der søges etableret via åben dør-ordningen og at men ikke ved at benytte åben dør-ordningen frem for offentlig udbuds-ordningen, kan omgå disse regler. Hertil bemærkes det, at seneste VVM-lov trådte i kraft den 16. maj 2017, jfr. § 57 som er dato for implementeringsfristen af den seneste ændring af VVM-direktivet fra 2014. Alt efter energiforlig af 2012. Og altså love, der skal overholdes.

For det andet indeholder Energiforliget 2012 i alt 450 MW havvindmølleparker fordelt på 2 eller flere områder, heraf 50 MW forsøgsmøller. Den nu godkendte VVM-redegørelse indeholder havmøller på 240 MW samlet i et område. Altså større havvindmøllepark end forudsat muligt ved Energiforliget 2012.

Energistyrelsen burde træffe afgørelse på grundlag af miljø faglig og juridisk vurdering. Energistyrelsen tillægger politik betydning. Derfor oplyses, at hovedhensynet bag Energiforliget 2012 vedrørende kystnære havvindmølleparker, var muligheden for at reducere de samfundsøkonomiske omkostninger til den grønne omstilling. Juridisk fortolkning finder naturligvis ikke anvendelse i et vakuum langt væk fra den politiske og faktuelle kontekst. Problemet er dog her, at den faktuelle kontekst har ændret sig drastisk siden 2012. Tanken tilbage i 2012 var, at midlet til at opnå besparelser ved etablering af kystnære havvindmølleparker, var en reduktion af kapitalinvesteringerne gennem en placering på lavere vanddybder kombineret med en reduktion i de løbende driftsomkostninger ved at reducere sejltiden i forbindelse med den løbende service af havvindmøllerne. Siden 2012 er de samlede omkostninger til etablering og drift af havvindmølleparker blevet reduceret med 70% og der ydes ikke længere tilskud pr. produceret kWh fra kystnære åben-dør-projekter. Det er i dag muligt kommercielt at opsætte havvindmøller langt længere ude på havet uden statsligt tilskud. Både i den hollandske og i den tyske del af Nordsøen er der således indgået aftaler med internationale havvindmølleudviklere baseret på de såkaldte (0-bud).

Vedrørende støj

Efter Indsigelse mod VVM-rapport og tilhørende bilagsmateriale af 26. februar 2019 (bilag 2) blev indsendt, er bekendtgørelse 2019-02-07 nr. 135 om støj fra vindmøller blevet vedtaget. Bekendtgørelsen trådte i kraft den 13. februar 2019.

Den 12. juli 2018 sendte ministeriet et udkast til revideret støjbekendtgørelse i høring vedlagt miljøvurdering fra Rambøll med 31. august 2018 som frist for høringssvar. Jeg antager at førnævnte miljøvurdering og høring overholder SMV-direktivets krav til miljøvurdering og høring. Energiklagenævnet kan derfor se bort fra afsnit 2.9.6, side 82 i Indsigelse mod VVM-rapport og tilhørende bilagsmateriale af 26. februar 2019 (bilag 2). For god ordens skyld præciseres at Støtteforeningen ”Beskyt Jammerland Bugt” ikke derved har givet afkald på i forbindelse med eventuel senere domstolsprøvelse at gøre anbringender gældende relateret til overholdelse af gældende EU-regler.

Vedrørende beregning af støj i henhold til den nugældende vindmøllebekendtgørelse anvendes samme grundlæggende støjberegningsprogrammel som tidligere. Derfor er indsigelse som anført i Indsigelse mod VVM-rapport og tilhørende bilagsmateriale af 26. februar 2019 (bilag 2), afsnit 2.4.1, side 55 og afsnit 2.4.13, side 60-61 og bilag 12, side 143-146 fortsat lige relevante.

Vedrørende fugle

Energistyrelsen har formentlig, med baggrund i Indsigelse mod VVM-rapport og tilhørende bilagsmateriale af 26. februar 2019 (bilag 2) vedrørende påvirkning af fugle, anmodet konsulentfirmaet NIRAS om uafhængig vurdering af effekten på fuglebestanden ved de to havvindmølleprojekter Omø Syd og Jammerland Bugt. Rapport udarbejdet af NIRAS januar 2020 vedhæftes som bilag 4. I rapporten omtales problem med manglende optællinger af havfuglene i Jammerland Bugt i afsnit 4.1.2, side 14-15 og afsnit 10.2, side 66. Rapporten udtrykker, at der som minimum bør udføres månedlige fugleoptællinger i to på hinanden følgende år, og at der for Jammerland Bugt kun er udført 4 enkeltstående dages tællinger den 30. oktober 2014, den 21. november 2014, den 9. marts 2015 og den 9. april 2015. Vinterperioden december, januar og februar, hvor forekomsten af trækfuglene fagligt skønnes at være størst, indgår ikke i de foretagne optællinger. Af aktindsigt givet Støtteforeningen ”Beskyt Jammerland Bugt” den 19. marts 2020 fremgår, at der skal foretages flere fugletællinger og udføres supplerende fuglekonskvensanalyser i forbindelse med Jammerland Bugt havvindmøllepark. Det fremgår også af pressemeddelelse fra Energistyrelsen dateret 7. februar 2020 (bilag 5). Supplerende fugletællinger mangler ikke for Omø Syd havvindmøllepark, hvor NIRAS vurderer, at der foreligger tilstrækkelige data.

På trods af klare konklusioner i rapport fra NIRAS og Energistyrelsens anerkendelse af behov for yderligere fugletællinger i Jammerland Bugt, er VVM-redegørelse nu godkendt. VVM-redegørelsen er således godkendt på trods af klare og anerkendte mangler, hvilket er forkert.

Energistyrelsen har på trods af at være den myndighed, som skal godkende VVM-redegørelse været bemærkelsesværdig aktiv i forbindelse med udarbejdelse af rapport fra NIRAS. Således fremgår det af kommunikationen mellem Energistyrelsen og NIRAS, at Energistyrelsen har bedt NIRAS levere klarere konklusioner og i det hele taget bedre overensstemmelse med den nu godkendte VVM-redegørelse og rapporten. Den endelige rapport skulle dermed ændres i forhold til første udgaver af rapporten. Der har desuden været afholdt et skype-møde mellem Energistyrelsen og NIRAS uden at referat heraf fremgår af aktindsigt jfr. Offentlighedsloven § 13, stk. 1 jfr. § 7. Det er derfor Støtteforeningen ”Beskyt Jammerland Bugt”’s opfattelse, at Energistyrelsen har været kritisabelt aktiv ved tilblivelsen af den ”uafhængige vurdering” og derved ikke har handlet i overensstemmelse med god forvaltningsskik.

Støtteforeningen ”Beskyt Jammerland Bugt” er oplyst om, at Energistyrelsen inviterede projektudvikler European Energy A/S og deres rådgiver Orbicon til at deltage i et mellemstatsligt møde mellem danske og svenske myndigheder i forbindelse med de svenske myndigheders indsigelser overfor projekterne i Jammerland Bugt og ved Omø Syd. Energistyrelsens begrundelse herfor er, at Energistyrelsen ikke har/havde den nødvendige kompetence på fugleområdet. Støtteforeningen ”Beskyt Jammerland Bugt” undrer sig over, hvordan Energistyrelsen på den ene side kan anerkende manglende egne faglige kompetencer og beslutte indhentelse af uafhængig faglig rapport fra NIRAS, og på den anden side kan have klare holdninger til, hvilket indhold rapporten skal have, og endelig træffe afgørelse.

Det er ikke på nuværende tidspunkt klart, hvad der egentligt er sket eller vil ske i forhold til manglende fugletællinger og behov for supplerende fuglekonskvensvurderinger. Derfor tages forbehold om at fremkomme med yderligere indsigelser vedrørende fugle.

På Energistyrelsens hjemmeside anføres ved Jammerland Bugt følgende:

”Gennemføres offentlig høring af VVM-tillæg

En afgørelse fra Energiklagenævnet af 20. december 2018 vedr. Vesterhav Syd Havvindmøllepark indebærer, at der skal laves et VVM-tillæg for projektet, uanset at der allerede er gennemført en offentlig høring af en VVM-redegørelse for projektet. Energistyrelsen vil først tage endeligt stilling til, om der kan gives etableringstilladelse til projektet, når der har været gennemført en offentlig høring af et tillæg til VVM-redegørelsen. Det forventes, at et VVM-tillæg sendes i offentlig høring i 2021”.

Af aktindsigt i ovenstående sag kan man få det indtryk, at yderligere fugletællinger og fuglekonskvensvurderinger vil blive en del af VVM-tillæg, som sendes i offentlig høring i 2021. Energiklagenævnets afgørelse af 20. december 2018 vedrørende Vesterhav Syd giver ikke en generel mulighed for, i et senere VVM-tillæg, at udbedre allerede kendte mangler ved VVM-redegørelse. Såfremt den eksisterende VVM-redegørelse er mangelfuld, skal godkendelse nægtes.

Det bemærkes, at frist for indlevering af endelig VVM-redegørelse var 17. juni 2015. Energistyrelsen modtog VVM-redegørelsen den 17. juni 2015. Såvel Energistyrelsen som projektud-

vikleren European Energy var på afleveringstidspunktet bekendt med, at indholdet i den afleverede VVM-redegørelse på fugleområdet ikke udgjorde et tilstrækkeligt fagligt beslutningsgrundlag. Energistyrelsen pegede direkte på, hvilken metode European Energy/Orbicon skulle anvende såvel som selve indholdet i fugleområdet. Reelt hjalp Energistyrelsen med udarbejdelse af VVM-redegørelsen fra juni 2015 til offentlig høring i december 2018 til februar 2019. Efter offentlig høring har Energistyrelsen igen medvirket til afhjælpning af mangler. Dette sker og fortsætter med ske til trods for forundersøgelsestilladelse af 17. juni 2014's formulering om, at endelige VVM-redegørelse skal være afleveret senest den 17. juni 2015. Støtteforeningen "Beskyt Jammerland Bugt" har bemærket, at Energistyrelsen på trods af omfattende indsigt udarbejdet af fagkyndige ikke har fundet anledning til at kontakte Støtteforeningen "Beskyt Jammerland Bugt", som på fugleområdet besidder faglig kompetence på samme niveau som European Energy/Orbicon. Processen synes nu at fortsætte efter godkendelse af VVM-redegørelsen. Den proces og sagsbehandling som har været fra forundersøgelsestilladelse, blev givet 17. juni 2014 og som reelt nu fortsætter efter godkendelse VVM-redegørelsen, er forkert. VVM-redegørelse burde i stedet have været afvist pga. mangler.

Lokal opbakning/modstand til projektet.

Støtteforeningen "Beskyt Jammerland Bugt" har på et møde med Energistyrelsen den 25. februar 2019 bragt spørgsmålet om, hvorvidt lokal opbakning/modstand indgår i Energistirelsens vurdering af, om en VVM-redegørelse skal godkendes eller om en etableringstilladelse skal udstedes. Energistirelsens klare holdning udtrykt på mødet var, at det ikke indgik i Energistirelsens overvejelser og beslutningsgrundlag. Den 27. maj 2019 modtog bestyrelsesmedlemmer i Støtteforeningen "Beskyt Jammerland Bugt" svar (bilag 6) på denne problemstilling. Energistirelsen har i sagsbehandlingen frem til 27. maj 2019 reelt ikke tillagt manglende lokal opbakning og Kalundborg Kommunes indsigelser nogen betydning. Det er forkert.

Med venlig hilsen

Brian Hebel Andersen
Advokat (H)

Bilag 1 Vedtægter for Støtteforeningen "Beskyt Jammerland Bugt"

Bilag 2 Indsigelse mod VVM-rapport og tilhørende bilagsmateriale af 26. februar 2016

Bilag 3 Energistirelsens Høringsnotat – Jammerland Bugt Havvindmøllepark (myndigheder) af 25. oktober 2019

Bilag 4 Rapport udarbejdet af NIRAS januar 2020

Bilag 5 Pressemeddelelse fra Energistyrelsen dateret 7. februar 2020

Bilag 6 Svar af 27. maj 2019 fra Energistyrelsen til Støtteforeningen ”Beskyt Jammerland Bugt”